Kansainvälisesti kalavesillä

Hanke kalastusmatkailun Pirkanmaan kärkituotteen eurooppalaistamiseksi

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

KANSAINVÄLISESTI KALAVESILLÄ

2008-2012

Loppuraportti

ZANDERLAND

Tampere Region

Kansi: Valkolihaiset kalalajit ovat keskeisimmät saalislajit Suomen ja Pirkanmaan kalastusmatkailussa. Hauki on kansainvälisten asiakkaiden kannalta merkittävin kalalaji laajan levinneisyyden, hyvän saalisvarmuuden ja pitkän kalastussesongin ansiosta. Ennen kaikkea hauenkalastuksessa matkailijalle tarjoutuu paras mahdollisuus myös isojen saalisyksilöiden ja jännittävien kalastuselämysten tavoittamiseen. Saksan luetuimpiin kalastuslehtiin kuuluva Fish & Fang sai hyvää aineistoa näyttävään artikkeliin ja DVD-videoon Pohjois-Pirkanmaan kalavesillä elokuussa 2009 kalastusopas Juha Happosen järjestämällä kalaretkellä.

Kansainvälisesti kalavesillä 2008-2012

Loppuraportti

Projektipäällikkö Ismo Kolari
ProAgria Pirkanmaa, Pirkanmaan kalatalouskeskus

www.kuhamaa.fi/kansainvalisestikalavesilla

SISÄLLYSLUETTELO

1. YHTEYSTIEDOT 5

2. TAUSTAA …….....…..... 6

3. HANKKEEN SISÄLTÖ JA TOTEUTTAMINEN .....…..... 9

4. HENKILÖSTÖ JA HALLINNOINTI.....……..…....……..... 10

5. TAVOITTEET JA TULOKSET….....11

6. TOIMENPITEET ...……..... 12

6.1. Kv. asiakkaiden palvelun ja palveluvarustuksen parantaminen ……..... 12
6.1.1. Kala- ja rapuruokakoulutus..…….……..... 12
6.1.2. Kielikoulutus …….…....…….…... 14
6.1.3. Tuotteiden ja taitojen kehittäminen …….....……..... 14
6.1.4. Kv. markkinoiden tuntemuksen ja liiketaloudellisen osaamisen lisääminen …….....……..... 15
6.1.5. Mökkimajoituskapasiteetin lisääminen ….....…….……..... 15
6.1.6. Majoituskohteiden vene- ym. kaluston monipuolistaminen 16
6.2. Tunnettavuuden lisääminen kv. markkinoilla ……...…... 17
6.2.1. Venäjä..…….……..... 17
6.2.2. Baltian maat ja Puola…….….....…….... 19
6.2.3. Keski- ja Etelä-Eurooppa, Brittein saaret …….....……..….. 21
6.2.4. Muu maailma, yhteiset toimenpiteet kaikille markkina-aluille 24
6.3. Markkinointi kotimaassa …….…….. 27
6.4. Talvikalastusmatkailun kehittäminen ja vesistö- ja luontomatkailun tukeminen …….…….……..……..... 27
6.5. Yritysmyynnin lisääminen ja incentive-tuotteiden kehittäminen ..…..... 29
6.6. Täplärapukantojen ja kalaston monipuolinen hyödyntäminen …….. 31
6.7. Yhteistyö ……..….. 33

7. TAVOITTEIDEN JA TULOSTEN TOTEUTUMINEN 35

8. KEHITTÄMISEHDOTUKSIA ...…….…..... 36

1. YHTEYSTIEDOT

Hankkeen nimi: Kansainvälisesti kalavesillä

Hankenumero: 1905

Dnro: 1621/3560-2007

Ohjelma: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma

Toimintalinja: 3 Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen

Toimenpide: 313 Matkailun kehittäminen

Toimialue: Pirkanmaa

Hankkeen hyväksytty toteutusaika: 01.01.2008–30.06.2012

Hankkeen toteuttaja: ProAgria Pirkanmaa
Osoite: Näsilinnankatu 48 D, PL 97, 33101 TAMPERE

Hankkeen vetäjä: Ismo Kolari, ProAgria Pirkanmaa ry:n Pirkanmaan kalatalouskeskus
Puh. 050 5929 259
Sähköposti: ismo.kolari@proagria.fi (1.3.2012 alkaen ismo.kolari@ahven.net)
www.kuhamaa.fi/kansainvalisestikalavesilla

Hankkeen kirjanpitäjä: Kirsti Vellas, ProAgria Pirkanmaa
Puh. 020 747 2807
Fax. 020 747 2801
Sähköposti: kirsti.vellas@proagria.fi
www.pirmk.fi

2. TAUSTAA

Kalastusmatkailuun liittyvä elinkeinotoiminta on kasvanut nopeasti Suomessa ja Pirkanmaalla 2000-luvulla. Kalastukseen liittyvistä palveluista on tullut tärkeä osa maaseudun matkailutuotantoa ja alalle on syntynyt mikroyrityksiä, jotka tarjoavat asiakkailleen luontoelämyksiä vesistöjä ja niiden kalakantoja hyödyntäen.

Pirkanmaalla kalastusmatkailijoiden tarvitsemia palveluja tarjoavat kymmenet maaseudun majoitusyritykset ja ohjelmapalvelujen tuottajat. Vuokramökkikohteet, lomakylät, matkailumaatilat ja hotellit palvelevat omatoimisia kalastajia tarjoten majoitusta, veneiden ja kalastusvälineiden vuokrausta sekä kalastuslupien ja ateriapalvelujen myyntiä. Kalastusohjelmapalveluyrittäjät ovat tuotteistaneet järvi- ja koskikalastuksen vieden asiakkaansa vesille ohjatulle kalaretkelle. Jotkut heistä myös vuokraavat veneitä ja kalastusvälineitä. Majoitusyrittäjät ja kalastusoppaat ovat yleensä verkostoituneet toistensa kanssa seutukuntatasolla, oppaat koko maakunnan tasolla.

Kalastusmatkailijat käyttävät maakuntaan saapuessaan myös paljon muita palveluja. Vähittäiskauppa, ravintolat, kuljetuspalvelut, huoltoasemat, huvipuistot, kylpylät sekä monet muut palvelujen tuottajat ja matkailukohteet hyötyvät alueelle saapuvista kalastavista matkailijoista.

Pirkanmaan kalastusmatkailun nopea kehittyminen johtuu pääsääntöisesti ulkomaisen kysynnän lisääntymisestä. Kalastavia matkailijoita saapuu runsaimmin Venäjältä, mutta myös monissa muissa Euroopan maissa on kysyntää kalastusmatkailutuotteille.

Kotimaiset yritysasiakkaat ovat merkittävä asiakaskunta etenkin ohjelmapalveluyrityksille ja kokoustiloja vuokraaville majoitusliikkeille. Monet kalastusoppaan veneeseen nousevat asiakkaat ovat vientiyritystemme ulkomaisia vieraita ja henkilökuntaa, mikä vain korostaa kv. yhteyksien merkitystä.

Ulkomaisissa asiakkaissa arvioidaan olevan runsaasti kasvupotentiaalia kalastusmatkailun kannalta ja sen hyödyntämisessä on otettu vasta ensiaskelia 2000-luvulla. On arvioitu, että pelkästään Venäjällä on 40 miljoonaa kalastuksen harrastajaa. Muissa Euroopan maissa heitä on karkeasti arvioituna noin 25 miljoonaa. Osa näistä kalastajista on valmis lähtemään ulkomaan matkalle harrastuksensa vuoksi.

Isolle osalle matkailijoista kalastus on yksi ohjelmanumero ja aktiviteetti muiden joukossa, jota ehkä kokeillaan tilaisuuden tarjoutuessa. Heille kalastuselämyksen merkitys loman onnistumisen kannalta lienee melko vähäinen, mutta se voi olla pieni mukava osa hyvää kokonaisuutta.

Yhä useammin ulkomainen matkailija saapuu Suomeen kalastuksen ollessa hänelle joko matkan tärkein motiivi tai vähintäänkin oleellinen osa lomalla viihtymistä. Tämän kaltainen merkitys kalastuksella on esimerkiksi isolle osalle venäläisiä lomamatkailijoita.

Suomen matkailustrategiassa vuoteen 2020 ja siihen liittyvässä valtioneuvoston periaatepäätöksessä matkailun kasvua haetaan voimakkaasti kansainvälisiltä markkinoilta. Luontomatkailun kehittäminen on yksi keskeinen teema, sillä tutkimusten mukaan ulkomaalaisille vapaa-ajan matkailijoille luonto ja siihen liittyvät aktiviteetit ovat merkittävimmät syyt valita Suomi matkakohteeksi. Kansainväliset markkinat ovat avainasemassa matkailumme kasvun kannalta tuottaen samalla merkittävästi vientituloja. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen matkailupolitiikasta 24.3.2011 todetaankin, että

”Kotimaiset matkailijat ovat Suomelle tärkeitä, mutta tulevaisuudessa kasvupotentiaali on ulkomaisissa matkailijoissa, joiden kysyntä lisää suoraan Suomen kansantuloa.”

Matkailustrategiassa esille tuotu ongelmakohta on se, että vaikka vesistöt ovat Suomen matkailun keskeinen vetovoimatekijä, alan toimijoiden perustietämys tämän resurssin erityisyydestä matkailun kehittämisen voimavarana on yllättävänkin ohutta. Usein jopa oman toiminta-alueen vesistöluonnon sekä siihen liittyvien perinteiden ja erikoispiirteiden tuntemus on heikkoa. Strategia toteaakin, että tästä syystä Suomen vesistöt ovat vielä monessa suhteessa uinuva mahdollisuus.

Maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2008 julkaiseman Kalastusmatkailun kehittämisen valtakunnallisen toimenpideohjelman tavoitteena on kehittää kalastusmatkailusta yksi luontomatkailun tärkeimmistä osa-alueista ja vakiinnuttaa Suomen asema eurooppalaisilla kalastusmatkailumarkkinoilla. Aluetason kalastusmatkailun kehittämishankkeiden toteuttaminen on yksi ohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä.

Suurimmat esteet ulkomailta Suomeen suuntautuvan kalastusmatkailun kasvulle ovat laadun vaihtelu palvelutarjonnassa ja tiedon puute rajojemme ulkopuolella. Suomesta hyvänä kalastuksellisena kohteena ulkomailla on aivan viime vuosiin saakka tunnettu lähinnä Ahvenanmaa, joka on vahvasti kehittänyt ja markkinoinut kalastustaan jo 1980-luvulta lähtien. Kalastus- ja luontoteemaa ei yleisesti ottaen ole nostettu tarpeeksi vahvasti esille suhteessa niihin hyviin edellytyksiin, joita meillä olisi ulkomaalaisille tarjota.

Myöskään maaseudun majoitusyrittäjät eivät aina ymmärrä riittävästi hyödyntää kalastusmahdollisuuksia ja ympäröivää järviluontoa omassa tarjonnassaan ja markkinoinnissaan, minkä he voisivat monessa tapauksessa tehdä vieläpä ilman mainittavia lisäkustannuksia. Kalastajien tarvitsemat peruspalvelut, kuten veneet, venevarusteet, kalankäsittely- ja valmistuspaikat ja peruskalastusvälineet tulisi laittaa kuntoon. Informaatio kalastuksesta ja muusta luontotarjonnasta on ollut riittämätöntä, puhumattakaan, että siitä olisi kerrottu matkailijoiden omalla äidinkielellä. Yrittäjien osaamisessa kalastussektorilla on yleisesti ottaen vielä paljon kehitettävää.

Viime vuosina toteutetut toimet ovat osoittaneet, että kiinnostusta ja asiakaskuntaa löytyy, kun vain tuotekehitykseen, ammattitaidon parantamiseen, markkinointiin ja maa- ja valtakunnallisten sekä ylikansallisten verkostojen luontiin panostetaan. Käynnistämällä uudenlaisia toimenpiteitä ja avaamalla uusia markkina-alueita, Pirkanmaan kalastusmatkailulla on hyvät edellytykset kasvaa tulevaisuudessakin. Kansainvälisiä asiakkaita ajatellen myös Pirkanmaan selvästi tärkein yksittäinen vetovoimatekijä on loppujen lopuksi luonto ja erityisesti järvet, joita alueen pinta-alasta on 14 %.

Monella kalastusmatkailijalla kalastuksen kokonaiselämykseen liittyy oleellisena osana terveellisistä ja herkullisista kalaruoista nauttiminen. Suomalaiset ja pirkanmaalaiset sisävesikalat ovat Euroopan laajuisesti arvokas luonnonvara ja monet tänne saapuvat ulkomaalaiset matkailijat kokevat ainutlaatuisia elämyksiä voidessaan nauttia puhtaista vesistä pyydetystä kalasta valmistettuja herkkuja lomansa aikana. Herkullisten, matkailukohteiden ja maakunnan omista lähtökohdista suunniteltujen kalaruokien tuominen esille kalastusmatkailun oheistuotteeksi luo uuden vetovoimatekijän ja monipuolistaa Pirkanmaan tarjontaa matkailijoiden silmissä.

Kansainvälisen kysynnän lisäämisellä kalastusmatkailutarjontaa ja vesistöjen vetovoimaa hyväksi käyttäen tuetaan samalla muuta järvimatkailua ja vesistöjen tuntumassa tapahtuvaa luontomatkailua.

Eri yhteyksissä on mahdollista tuoda tunnetuksi myös muihin järvi- ja luontoaktiviteetteihin liittyvää monipuolista tarjontaa ja vaihtoehtoja Pirkanmaalla.

Internetin merkitys markkinointivälineenä ja myynnin edistäjänä on kasvanut huomattavasti ja ns. ”dynaaminen paketointi” on tämän päivän sana myös kalastusmatkailussa. Tällöin asiakkaat yhä useammin paketoivat itse matkansa yhdistämällä netistä löytämänsä kalastuskohteen ympärille haluamansa palvelut. Internet-näkyvyyden ja informaation lisääminen ja monipuolistaminen onkin oleellinen tekijä kalastus- ja luontomatkailun kehittämisessä.

Kalastusmatkailuala on hyvin nuori ja alan yritykset pieniä. Jotta ala pystyy nousemaan elinvoimaiseksi ja yritystoiminta kehittyy suotuisasti, tarvitaan kehitystyöhön ja kansainvälisten yhteyksien luontiin apua, jota esimerkiksi maaseudun kehittämisohjelmat voivat antaa.

Kalastusmatkailijat ja muut luontoelämyksiä hakevat matkailijat ovat erityisen hyödyllisiä maaseudun kannalta, koska Euroopan metropoleista saapuvina useimmat valitsevat alueen ensisijaisesti kauniin luontoympäristön ja siellä harrastamiensa aktiviteettien takia. Hyvin moni heistä haluaa siksi majoittua lomallaan rauhalliseen paikkaan pois kaupungin hälinästä. Toisin kuin citymatkailijat, he käyttävät näin suurimman osan lomabudjetistaan palveluihin maaseudulla.

Tätä taustaa vasten käynnistettiin ”Kansainvälisesti kalavesillä” –hanke vuonna 2008.

Pirkanmaan isot järvet ovat keskeisintä toimintakenttää kansainvälistyvässä kalastusmatkailussa. Saksalaisen Freizeit Woche -lehden toimittaja Heike Schulze-van Loon Baden-Badenista nautti kalaretkestä Sastamalan Rautaveden maisemissa syyskuussa 2009.

3. HANKKEEN SISÄLTÖ JA TOTEUTTAMINEN

Hankkeen sisältö oli tiivistetysti seuraava:

Kansainvälisesti kalavesillä -hanke nostaa Pirkanmaan kalastusmatkailun kärkituotteen Suomen johtaviin kuuluvaksi alan teematuotteeksi ja vie sen eurooppalaisille markkinoille. Hankkeen pääkohderyhminä ovat maaseudun majoitus- ja ruokapalveluja tarjoavat yritykset, ohjelmapalveluyritykset ja myyntiyhtiöt. Tavoitteena on parantaa ulkomaalaisten asiakkaiden palvelua, tehdä kala- ja rapuruoista ja kalastuskulttuurista matkailun vetovoimatekijöitä, hyödyntää järvien lajisto ja järvet kokonaisuutena ympärivuotisesti etenkin talven käyttöastetta nostaen ja lisätä vesistömatkailun painoarvoa sen kansainvälistymistä tukien. Tavoitteiden saavuttamiseksi hanke järjestää kansainvälistymiseen ja tuotekehitykseen liittyvää valmennusta. Maakunnan tarjontaa markkinoidaan Euroopan tärkeimmille markkina-alueille ja keskeisimmille asiakassegmenteille internetin, messujen, esitteiden, median, matkanjärjestäjien ja muiden jakelukanavien kautta sekä kehitetään talvi- ja incentive-tuotteita ja muuta uutta tarjontaa. Hankkeen tuloksena alan yritysten asiakasmäärät ja liikevaihto nousevat ja yritystoiminta ja työllisyys lisääntyvät. Toimenpiteet tuovat runsaasti liikevaihtoa muidenkin alojen yrityksille, jotka tarjoavat matkailijoille palveluja. Samalla luontoon liittyvien matkailuteemojen painoarvo nousee Pirkanmaalla ja maaseudun merkitys matkailussa lisääntyy.

Hanketukihakemus toimitettiin Pirkanmaan TE-keskukseen (nykyiseen ELY-keskukseen) 27.11.2007 ja hanke käynnistettiin 1.1.2008. Pirkanmaan TE-keskus teki ensimmäinen hankepäätöksen 19.9.2008. Hankkeelle tehtiin vielä neljä muutospäätöstä, joilla hieman muutettiin rahoitusosuuksia ja jatkettiin hankkeen toteutusaikaa, viimeisessä päätöksessä 30.6.2012 saakka. Hankkeen kokonaiskustannukset pysyivät koko ajan alkuperäisen päätöksen mukaisina (358 961 €).

Hankepäätöksen viivästymisen takia hanketta ei päästy toteuttamaan aivan suunnitelman mukaisessa järjestyksessä vuonna 2008. Ostopalvelukulujen kertymisen osalta noudatettiin varovaisuutta hankkeen alkuvaiheessa. Tämän lisäksi projektipäällikkö osallistui projektin ulkopuolella valtakunnallisen kalastusmatkailuportaalin suunnitteluun ja rakentamiseen MEKin ylläpitämän matkailun maaportaalin sisään loppuvuodesta 2008 alkaen.

Hanke toteutettiin hankesuunnitelman mukaisesti. Toimenpiteiden yksityiskohtia hiottiin projektin edistyessä ja eri toimenpiteiden painopisteitä hieman muutettiin ja tarkennettiin tarpeen mukaan. Esimerkiksi ulkomaalaisten matkanjärjestäjien vierailuja järjestettiin vähemmän kuin oli alun perin arvioitu, mutta lehdistövierailuja toteutettiin vastaavasti ennakoitua enemmän. Internetin merkityksen nopea lisääntyminen on kasvattanut entisestään ns. indis-matkailun painoarvoa ja matkanjärjestäjien merkitys on vähentynyt – myös Venäjän markkinoilla – matkailijoiden varatessa matkansa yhä useammin suoraan.

Hankkeen teemaan liittyvää koulutusta ja tutkimustuloksia oli varsin runsaasti tarjolla hankkeen aikana muiden tahojen järjestämänä ja kokoamana (mm. Outdoors Finland / MEK, Kalastusmatkailun Osaamiskeskus, Matkailun ja elämystuotannon osaamiskeskus ja muut matkailuhankkeet) ja siitä tiedotettiin yrittäjille. Hanke ei näin ollen katsonut tarpeelliseksi järjestää omia koulutustilaisuuksia jäljempänä kerrottua enempää.

Hanke kykeni reagoimaan nopeasti uusiin tilanteisiin ja mahdollisuuksiin, jotka eivät olleet konkreettisessa tiedossa hankkeen suunnitteluvaiheessa. Tiedontuotanto valtakunnalliseen kalastusmatkailuportaaliin ja Pirkanmaa-portaaliin sekä Tampere-Kaunas lentoyhteyden myötä ajankohtaiseksi tulleet liettualaisten TV-ryhmien vierailut ovat tästä hyviä esimerkkejä.

4. HENKILÖSTÖ JA HALLINNOINTI

Projektipäällikkönä hanketta veti iktyonomi Ismo Kolari ProAgria Pirkanmaa ry:n Pirkanmaan kalatalouskeskuksesta. Hankevetäjä toimi myös ohjausryhmän sihteerinä. Kotitalous- ja yritysneuvoja Outi Penttilä ProAgria Pirkanmaan ry:n Pirkanmaan maa- ja kotitalousnaisista kantoi päävastuun hankkeen kalaruokakoulutuksista. ProAgria Pirkanmaa huolehti hankkeen kirjanpidosta ja hallinnoinnista. Kirjanpidosta vastasi talouspäällikkö Kirsti Vellas.

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui kaikkiaan 8 kertaa. Ryhmän kokoonpano oli seuraava:

Maa-, metsä- ja kalatalousyrittäjä Eero Einola, Maataloustuottajain Pirkanmaan Liitto

Kalastusbiologi Hannu Salo, Hämeen ELY-keskus, kalatalous

Puheenjohtaja Eero Lehtinen, Ruoveden-Kuoreveden kalastusalue

Kalastusohjelmapalveluyrittäjä Mikko Ollila, Vaparetket

Markkinointijohtaja ja ohjelmajohtaja Marjut Raiskio, Tredea Oy (pj)

Matkailuyrittäjä Mervi Ruolahti, Ruoveden Haapasaaren Matkailu

Ylitarkastajat Minna Seppälä / Mikko Lääveri / Mervi Lehtonen / Marko Konsala / Sami Talola, Pirkanmaan ELY-keskus

Toiminnanjohtaja Pekka Vuorinen, ProAgria Pirkanmaa ry:n Pirkanmaan kalatalouskeskus (1.1.2012 alkaen Pirkanmaan kalatalouskeskus ry)

5. TAVOITTEET JA TULOKSET

Kansainvälisesti kalavesillä -hankkeelle asetettiin seuraavat keskeisimmät tavoitteet:

1. Parantaa palvelujen laatua ja yritysten valmiutta ulkomaalaisten asiakkaiden palveluun.

2. Hyödyntää matkailullisesti neljä vuodenaikaa ja nostaa erityisesti talven käyttöastetta.

3. Kehittää kalastuksen ja luontokohteiden ympärille incentive-tarjontaa ja muita uusia tuoteryhmiä ja palveluja.

4. Nostaa kala- ja rapuruoat tärkeäksi kalastusmatkailun oheistuotteeksi ja matkailun vetonaulaksi.

5. Hyödyntää nopeasti kehittyvät täplärapukannat ja järvien vajaasti hyödynnetty kalalajisto matkailullisesti nykyistä paremmin.

6. Lisätä maaseudun mökkimajoituskapasiteettia ja majoitusyrittäjien valmiuksia palvella kalastavia asiakkaita.

7. Lisätä tietämystä vesistöistä ja kalastuksesta Pirkanmaan matkailualan toimijoiden keskuudessa ja vahvistaa luontoteeman näkyvyyttä yleismatkailun markkinoinnissa.

8. Tehdä Pirkanmaa tunnetuksi Euroopan tärkeimmissä lähtömaissa vetovoimaisena ja laadukkaana kalastus- ja järvilomakohteena.

9. Tukea muun vesistömatkailun kansainvälistymistä sekä kalastusmatkailun valtakunnallisen toimenpideohjelman toimenpiteitä.

Hankkeen tuloksena maaseudun majoitus- ja ohjelmapalvelukohteiden asiakasmäärät ja liikevaihto nousevat ja alan yritystoiminta ja työllisyys lisääntyvät. Kalastusmatkailun asema vakiintuu yhtenä tärkeimmistä luontoon liittyvistä matkailuteemoista ja vesistömatkailun merkitys sisäistetään entistä tärkeämpänä osana Pirkanmaan muuta matkailutarjontaa.

6. TOIMENPITEET

6.1. Kv. asiakkaiden palvelun ja palveluvarustuksen parantaminen

6.1.1. Kala- ja rapuruokakoulutus

Hanke järjesti kala- ja rapuruokakoulutuskokonaisuuden, jossa oli 5 koulutustilaisuutta. Yrittäjille opetettiin kalojen ja rapujen oikeaoppista käsittelyä ja kala- ja rapuruokien valmistusmenetelmiä. Samalla lisättiin yrittäjien tietämystä kaloista ja ravuista elintarvikkeena ja niiden merkityksestä koti- ja ulkomaisille asiakkaille. Koulutusten toteuttamisessa käytettiin apuna alan asiantuntijoita ja erilaisiin kalanvalmistusmenetelmiin perehtyneitä yrittäjiä.

Koulutustilaisuudet:

- ”Kalasta pöytään” -kalankäsittely- ja valmistuskurssi Tampereella 20.5.2008
- ”Kalasta ja savusta” -kurssi Sastamalassa 21.10.2008
- ”Ravusta pöytään” koulutustilaisuus Vilppulassa 15.10.2009
- ”Kalasta hiillokselle ja tulistellen” -koulutustilaisuus Tampereen Teiskossa 26.8.2010
- Kalastusmatkailun kevätseminaari 6.4.2011 Tampereella (tilaisuuden toisena pääteemana olivat kalaruoat)

Iktyonomi Hannu Puttonen opasti matkailuyrittäjiä muun muassa oikeaoppisessa muikun puhkomisessa.

Pirkanmaalaisia lähikalaruokia -reseptit kehitettiin yhdeksän maakunnalle ominaisen kalalajin ja ravun ympärille. Resepteistä tiedotettiin yrittäjille, sidosryhmille ja medialle ja ne julkaistiin ammattikuvaajan ottamien annoskuvien kera osoitteessa www.kuhamaa.fi/lahikalaruoat. Yrittäjille tarjottiin apua heidän omien kalaruokamenuidensa suunnitteluun.

Suomalaista kalaruoista ja niiden käsittelystä ja valmistuksesta tehtiin internet-sivut 7 ulkomaalaisella kielellä. Pirkanmaalaisia lähikalaruokia -sivuston kieliversiot toteutettiin niin ikään tiivistetysti 7 kielellä osoitteessa www.zanderland.fi.

Kala- ja rapuruoat nostettiin esille monissa muissa toimenpiteissä, kuten esitteissä, messuilla ja kansainvälisten lehdistö- ja TV-ryhmien vierailujen yhteydessä.

Pirkanmaan kalaherkut saivat myönteisen vastaanoton. Esimerkiksi kaiken maailman kalavedet nähneet toimittajat ranskalaisesta ja espanjalaisesta kalastuslehdestä totesivat paistettuja Rautaveden ahvenia maistellessaan niiden olleen parasta makean veden kalaa, mitä he olivat ikinä syöneet.

Zanderland Stories videoon kuvattiin kaksi kalaruokajaksoa, joista toinen – videon 8. episodi ”Finnish fish delicacies on an open fire” – taltioitiin ”Kalasta hiillokselle ja tulistellen” -koulutustilaisuuden yhteydessä ja toinen Tampereen Kalamarkkinoilla.

”Kalasta hiillokselle ja tulistellen” -kurssilla tutustuttiin kalaruokien valmistamiseen luonnossa ja samalla kuvattiin episodi Zanderland Stories -videoon.

6.1.2. Kielikoulutus

Majoitusyrittäjien tarpeisiin laadittiin venäjänkielinen sanasto ääntämysohjeineen kalastavien asiakkaiden palvelua varten. ”Venäjän palvelusanasto kalastajien majoittajille” -sanastossa ovat yleiset palveluun ja asiakkaiden vastaanottoon liittyvät sanat ja fraasit sekä omatoimikalastuksen ja venevuokrauksen perussanasto.

Lisäksi laadittiin venäjän peruskielioppi ja tarkistettiin ja korjattiin vuonna 2007 valmistunut ”Kalastuksessa tarvittava venäjänkielinen palvelusanasto”, joka esittelee keskeisimmät kalastustermit ja kalastusoppaan tarvitsemat fraasit.

Palvelusanastoissa kyrilliset sanat on translitteroitu latinalaiseen ulkoasun, joten sanaston voi omaksua sellainenkin, joka ei ole perehtynyt venäläisiin kirjaimiin ja sanoihin. Yhtenä tavoitteena oli samalla innostaa yrittäjiä venäjän kielen opiskeluun.

Venäjän kielen perusteisiin ja laadittuihin sanastoihin perehdyttiin hankkeen päätösseminaarissa Tampereella 13.2.2012. Sanasto julkaistiin hankkeen internet-sivuilla osoitteessa www.kuhamaa.fi/kansainvalisestikalavesilla.

6.1.3. Tuotteiden ja taitojen kehittäminen

Elokuussa 2011 pidetyn ongintakoulutuspäivän aikana kilpaonkija Seppo Pönni perehdytti kalastusohjelmapalveluyrittäjiä nykyaikaisen onginnan tekniikkaan, välineistöön ja muihin saloihin. Kurssin käytännön harjoitukset toteutettiin Tampereen Iidesjärvellä.

Yrittäjiä avustettiin tuotekehityksessä henkilökohtaisen neuvonnan, tiedonvälityksen ja koulutustilaisuuksien avulla. Pyrkimyksenä oli viestittää yrittäjille, että eri asiakassegmentit ja heidän toiveensa, eri kalastusmuodot ja sesongit, alueelle omaleimaisen järviluonnon korostaminen ja tuotteiden helppo myytävyys ja ostettavuus otettaisiin huomioon entistä paremmin tuotteita rakennettaessa. Eräänä ydinteemana koko hankkeen ajan oli kalastavia majoittavien kohteiden palveluvarastuksen parantaminen.

Yrittäjien tietämystä kalastustekniikasta ja eri kalalajien kalastuksesta ja pyyntimuodoista lisättiin henkilökohtaisen neuvonnan avulla. Kansainvälisen kalastuslehdistön Pirkanmaan tutustumismatkojen ja ulkomaille tehtyjen messumatkojen yhteydessä yrittäjät lisäsivät tietämystään ja näkemystään kansainvälisistä urheilukalastustavoista ja asiakkaiden tarpeista.

Tampereella järjestettiin ongintakoulutuspäivä 10.8.2011. Koulutuspäivän yhteydessä perehdyttiin särkikalojen eurooppalaiseen ongintaan ja siihen kuuluvaan erikoisvälineistöön.

6.1.4. Kv. markkinoiden tuntemuksen ja liiketaloudellisen osaamisen lisääminen

Kansainvälistymiseen liittyvät asiat ja eri markkina-alueiden, kulttuurien ja asiakassegmenttien erityispiirteet olivat teemoina hankkeen antamassa yrittäjäkohtaisessa neuvonnassa sekä koulutustilaisuuksissa. Koulutuksessa käytettiin sopivia asiantuntijoita kustakin aihepiiristä. Kalastusmatkailun kevätseminaarissa 6.4.2011 Tampereella pääaiheena oli ”Kansainvälisten kalastusasiakkaiden palvelu ja markkinointi”. Hankkeen päätösseminaarissa Tampereella 13.2.2012 toisena teemana olivat Kalastusmatkailun kansainväliset jakelukanavat.

Kalastusmatkailun Osaamiskeskuksen (KAAOS) valtakunnallinen kalastusmatkailuseminaari järjestettiin Tampereella 26.11.2009. Projektipäällikkö oli mukana organisoimassa ko. tapahtumaa ja myös muita valtakunnallisia seminaareja KAAOKSEN toimintaryhmässä. Kv. markkinoiden tuntemuksen ja liiketaloudellisen osaamisen lisääminen olivat seminaarien keskeistä sisältöä.

Yrittäjille välitettiin MEKin ja sen Outdoors Finland -hankkeen sekä muiden tahojen eri markkina-alueista tuottamaa tutkimustietoa (mm. Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010) sekä kansainvälisiltä matkanjärjestäjiltä ja asiakkailta saatua tietoa, jota yrittäjät voivat hyödyntää jatkossa tuotekehityksessään.

Lukuisat kansainvälisen lehdistön ja matkanjärjestäjien vierailut ja messumatkat antoivat yrittäjille arvokasta tietoa ulkomaisten kalastajien ja kalastusmatkailijoiden ajatusmaailmasta ja tarpeista.

6.1.5. Mökkimajoituskapasiteetin lisääminen

Yrittäjille annettiin henkilökohtaista neuvontaa mökkikohteiden palveluvarustuksen kehittämiseksi. Yhteistyössä Oriveden kaupungin kanssa järjestettiin infotilaisuus vuokramökkitoimintaan ja mökkien kalastusmatkailupalvelujen kehittämiseen liittyen Orivedellä 8.3.2009.

Ruoveden matkailuillassa 18.2.2012 kerrottiin alueen toimijoille mökkien kalastusmatkailupalvelujen kehittämisestä ja esitettiin näkemyksiä uuden vuokramökkikapasiteetin tarpeista.

Vastaava infotilaisuus pyrittiin järjestämään myös Etelä-Pirkanmaalla, mutta se jäi toteutumatta hankkeesta riippumattomista syistä.

6.1.6. Majoituskohteiden vene- ym. kaluston monipuolistaminen

Yrittäjiä ohjeistettiin ja innostettiin järvikalastuksen kannalta oleellisen sopivan moottorivenekaluston hankintaan ja muiden ulkomaalaisten kalastajien tarvitsemien palvelujen kehittämiseen henkilökohtaisen neuvonnan ja tiedotteiden avulla sekä koulutustilaisuuksien yhteydessä. Eri yhteyksissä kansainvälisiltä matkanjärjestäjiltä, asiakkailta ja muilta sidosryhmiltä saatua aihetta koskevaa konkreettista palautetta välitettiin alan toimijoille.

Laadukas ja turvallinen venekalusto on toimivan kalastusmatkailupalvelun keskeisimpiä elementtejä sekä ohjatussa että omatoimisessa kalastuksessa.

Hankkeen koulutustilaisuuksien materiaalit, kalastusmatkailuun liittyviä tutkimuksia ja muita ajankohtaisia linkkejä koottiin hankkeen nettisivuille www.kuhamaa.fi/kansainvalisestikalavesilla.

6.2. Tunnettavuuden lisääminen kv. markkinoilla

6.2.1. Venäjä

Pirkanmaan kalastusmatkailutarjontaa tehtiin tunnetuksi laajalle asiakaskunnalle runsaan media-, internet- ja messunäkyvyyden avulla ja matkanjärjestäjäyhteistyön avulla.

Venäjänkielistä internet-sivustoa www.zanderland.fi/kraisudaka kehitettiin vastaamaan venäläisasiakkaiden tarpeita. Sivuille koottiin yksityiskohtaista tietoa kalastuksesta ja ravustuksesta eri sesonkeina, esiteltiin maakunnan tärkeimmät kalastuskohteet ja kalastukseen liittyvät palvelut sekä kerättiin muuta kalastus- ja luontomatkailuasiakkaiden tarvitsemaa tietoa. Internet-sivustosta tiedotettiin merkittävimmille matkanjärjestäjille Pietarissa ja Moskovassa.

Pirkanmaan kalastusmatkailutarjonnasta saatiin artikkeleja kalastuslehtiin ja muihin venäläisiin medioihin toteuttamalla seuraavat mediavierailut:

- Sportivnoe Rybolovstvo (Urheilukalastus) –lehti Kyrösjärvellä ja Ruovedellä 1.–3.7.2009.
- Mediaryhmä 23.–25.8.2010: Le Voyageur, Delovoy Peterburg, Dorojnoe radio (Tieradio); Ikaalinen (Kyrösjärvi); Tampere, Ruovesi (Ruovesi), Vilppula (Vilppureitti, Rapukartano). Toteutettiin yhteistyössä Pietarin Helsinki-keskuksen kanssa.
- Mediaryhmä 27.–29.5.2011: Rybalka na Rusi (Kalastus Venäjällä), Nahlyst (Perhokalastus) ja Spining Traveller (Virvelimatkailija); Vilppula (Vilppulankoski, Ruovesi), Ruovesi (Ruovesi), Sastamala (Rautavesi). Toteutettiin yhteistyössä Visit Finlandin kanssa.

Viimeisimmän, keväällä 2011 toteutetun kalastuslehtien vierailun artikkelit ilmestyvät tämän hetken tiedon mukaan kesällä 2012.

Visit Finlandin / MEKin kokoaman Vedomosti-lehden Suomi-aiheiseen Wild & Free -matkailuliitteeseen (painosmäärä 56 500 kpl) osallistuttiin tuottamalla siihen kalastusmatkailuaiheinen Pirkanmaa-sivu.

Krai Cydaka -kalastusmatkailuesite julkaistiin messuesiintymisiä ja muuta kuluttaja- ja ammattilaisjakelua varten ja esitteestä otettiin kaikkiaan 3 päivitettyä painosta;
8 000 kpl vuonna 2008, 15 000 kpl vuonna 2010 ja 6 000 kpl vuonna 2011.

Pirkanmaan kalastuspalveluja esiteltiin yhteisosastolla seuraavissa messutapahtumissa Venäjällä:

- Pietarin metsästys ja kalastusmessut Ohota i Rybolovstvo 20.–23.3.2008
- Pietarin metsästys- ja kalastusmessut Ohota i Rybolovstvo 18.–21.3.2010
- Moskovan metsästys- ja kalastusmessut Ohota i Rybolovstvo na Rusi 23.–27.2.2011

Pietarin kalastusmessut maaliskuussa 2010 oli kaikkien aikojen vilkkain ja onnistunein messutapahtuma, johon Pirkanmaan kalastusmatkailuhankkeet ovat osallistuneet. Näyttävä Suomi-ständi kokosi ja esitteli maamme keskeisintä kalastusmatkailu- ja lomatarjontaa ja houkutteli erittäin hyvin pietarilaisia asiakkaita tiskien ääreen.

Hankkeen toteuttamien messuesiintymisten lisäksi esitteitä toimitettiin jakeluun Pietariin Finn-Info Rossian kautta vuosina 2008–2010 (mm. Suomen konsulaatti ja Finn-Infon toimisto) ja Pietarin kalastusmessuille GoTampereen/Visit Tampereen ja Finn-Infon avustuksella vuosina 2009, 2011 ja 2012**.**

Pirkanmaan kalastusmatkailutarjontaa esiteltiin seuraavissa Venäjän markkinoille suunnatuissa workshopeissa Venäjällä ja Suomessa:

- Finland workshop Moskova ja Pietari 19.–20.2.2008
- Klub Tampere verkostoitumistilaisuus Pietarissa 1.6.2010
- Look at Finland workshop Vantaalla 4.–5.10.2010
- Visit Finland kalastusworkshop Turussa 7.2.2011
- Visit Finlandin workshopkiertue Venäjän regionaalisissa kaupungeissa 25.9.–5.10.2011; Samara, Kazan, Jekaterinburg, Perm, Donin Rostov ja Krasnodar.

Pirkanmaan kohteita esiteltiin matkanjärjestäjille ja matkatoimistoille edellä mainituissa tapahtumissa ja messuilla sekä muiden tapaamisten yhteydessä sekä avustettiin matkanjärjestäjiä toimittamalla heille tarvittavaa tietoa ja kalastusmatkailumateriaalia. Workshop-kiertue Venäjän isoissa regionaalisissa kaupungeissa oli ensimmäinen konkreettinen toimenpide verkostoitua ja avata myyntikanavia Moskovan ja Pietarin lisäksi myös Venäjän muilla alueilla.

Venäläiset matkanjärjestäjät tutustuivat Tampereen Kalamarkkinoihin ja majoitus- ja kalastuspalveluihin Ikaalisissa Look at Finland workshopin pretourilla lokakuussa 2010.

Venäläisille matkanjärjestäjille toteutettiin seuraavat tutustumismatkat Pirkanmaalla:

- Rostravelin tutustuminen Kotalan Koskille ja Vilppulaan 27.5.2008.
- Look At Finland workshopin pretour Tampereella (Tampereen kalamarkkinat) ja Ikaalisissa (Kyrösjärvi) matkanjärjestäjille 3–4.10.2010. Toteutettiin yhteistyössä Visit Finlandin kanssa.

Projektipäällikkö kutsuttiin esitelmöimään Suomen ja Pirkanmaan kalastusmatkailun kehittämisestä Luoteis-Venäjän kalatalouden kehittämisohjelman vuosiseminaariin Murmanskissa 14.–15.10.2008. Seminaarin toteuttamisesta vastasi Suomen osalta Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos ja se liittyi ulkoasiainministeriön koordinoimaan Suomen lähialueyhteistyöhön.

Pirkanmaata koskevat kalastusosiot toteutettiin MEKin matkailun maaportaalin kalastusmicrositeen www.visitfinland.com/fishing ja Pirkanmaan uuden matkailuportaalin www.visittampere.ru venäjänkielisiin osioihin. Yrittäjiä avustettiin heidän näkymisessään ja tietojen syötössä portaalien venäjänkielisillä sivuilla.

6.2.2. Baltian maat ja Puola

Laajennettiin ja päivitettiin puolankielistä sivustoa www.zanderland.fi/polski lisäämällä yksilöityä tietoutta kalastuskohteista ja -palveluista ja luontomatkailusta. Lisäksi tehtiin suppeampi latviankielinen kalastusmatkailun internet-sivusto www.zanderland.fi/latviesu.

Tuotettiin kalastusmatkailumateriaalia GoTampereen kokoamaan latviankieliseen Tamperes Regions -lehdykkään Baltour-messuja varten vuonna 2008. Toimitettiin venäjänkielistä Krai Cydaka-esitettä ja englanninkielistä Fishing Passia jakeluun Baltour-messuille Latvian Riikaan GoTampereen / VisitTampereen kautta vuosina 2010–2011.

Elokuussa 2011 järjestettyyn monikansallisen toimittajaryhmän vierailuun osallistui 2 toimittajaa Puolasta ja lisäksi toteutettiin kalastusohjelmat kolmelle TV-ryhmälle Liettuasta:

- Liettuan kansallinen TV-kanava kalassa Tampereella (Pyhäjärvi) 11.10.2010. Toteutettiin yhteistyössä GoTampereen kanssa.
- Monikansallinen kalastuslehdistökiertue 15.8.–19.8.2011, mukana Puolan johtaviin kalastuslehtiin kuuluva Wędkarski Świat (Ukonselkä, Ruovesi, Rautavesi).
- Liettuan TV6:n "Vienam gale Kaplys" -ohjelmasarjan kuvausryhmä Ruovedellä ja Vilppulassa (Ruovesi, Tarjannevesi) 26.–28.10.2011. Toteutettiin yhteistyössä Visit Tampereen kanssa.
  Ohjelma on nähtävissä osoitteessa http://www.salmo.lt/video/vienam-gale-kablys/2011-11-06/
- Lietuvos rytas TV:n Makaliaus kelionės -ohjelmasarjan kuvausryhmä Sastamalassa (Liekovesi) 21.1.2012. Toteutettiin yhteistyössä Visit Tampereen kanssa.
  Ohjelma on nähtävissä osoitteissa:
  http://www.makalius.lt/kelioniu-ispudziai/makaliaus-keliones-tv-2-oji-laida-zvejyba-su-laima-tamulyte/
  http://www.youtube.com/watch?v=eLaPXpLTyFk

Puolalaisen Wędkarski Świat -lehden Marek Szymanski tutustui järvikalastukseen muun muassa Rautavedellä elokuussa 2011. Levikiltään Euroopan suurimpiin kuuluva lehti (levikki 60 000, lukijoita n. 0,5 milj.) julkaisi näyttävän 5-sivuisen artikkelin numerossa 11/2011.

Puolalaisten ja Baltian maiden matkanjärjestäjien ja lehtimiesten käyttöön toimitettiin markkinointimateriaalia ja informaatiota kalastuksesta ja kalastuspalveluista. Latvialainen toimittaja Alvis Birkovs osallistui vuonna 2009 Tampereella pidettyyn valtakunnalliseen kalastusmatkailuseminaariin projektipäällikön pyynnöstä ja hän kirjoitti seminaarista ja Suomen kalastuksesta artikkelin MMD-lehteen. Seminaariin saatiin puhujaksi myös Viron urheilukalastusjärjestön vetäjä.

6.2.3. Keski- ja Etelä-Eurooppa, Brittein saaret

Pirkanmaan kalastustarjontaa esiteltiin seuraavilla kalastusalan messuilla Saksassa, Ranskassa ja Italiassa:

- Dortmundin metsästys- ja kalastusmessut Jagd & Hund 3.–8.2.2009 (yhteisosasto Joensuun Meskari)
- Pariisin kalastusmessut Salon de la Peche Sportive 12.–14.2.2010 (oma messuosasto)
- Dortmundin metsästys- ja kalastusmessut Jagd & Hund 1.–6.2.2011 (oma messuosasto)
- Bolognan kalastusmessut Fishing Show 11.–14.2.2011 (oma messuosasto)

Dortmundin Jagd & Hund -messuilla helmikuussa 2009 Pirkanmaan kalastusmatkailua esiteltiin yhteisosastolla (kuva: Mikko Ollila). Pariisin kalastusmessut helmikuussa 2010 olivat ensi kontakti Ranskan markkinoihin. Messuilla luotujen yhteyksien ansiosta hankkeen aikana voitiin toteuttaa useita lehdistövierailuja.

Julkaistiin kalastusmatkailuesitteet neljällä ulkomaisella kielellä:

- englanninkielinen ”Fishing Pass” vuonna 2009 (painos 6 000 kpl)
- saksankielinen ”Zanderland” vuonna 2009 (painos 8 000 kpl)
- ranskankielinen ”Zanderland” vuonna 2010 (painos 3 000 kpl)
- italiankielinen ”Zanderland” vuonna 2011 (painos 2 500 kpl)

Esitteet olivat jakelussa em. kalastusmessuilla ja useilla matkailumessuilla Euroopassa Visit Tampereen, Haapasaaren Lomakylän ja muiden yhteistyökumppaneiden kautta. Niitä toimitettiin eurooppalaisille asiakkaille myös suorapostituksena Nordmailin kautta. Lisäksi esitteet olivat

ulkomaisten matkailijoiden saatavilla Pirkanmaan ja Hämeen infopisteissä, matkailuyrityksissä ja niitä toimitettiin matkanjärjestäjille, medialle, järjestöille, asiakkaille ja sidosryhmille.

Italiankielinen Zanderland-esite valmistui hankkeen kalastusmatkailuesitteistä viimeisimpänä ja se julkaistiin Bolognan Fishing Show-messuille helmikuussa 2011.

Kalastusmatkailuesitteiden kieliversioita toimitettiin jakeluun myös yhteistyökumppaneiden kautta eri markkinoille ja ne toimivat hyvänä oheismateriaalina yrittäjien ja hankkeen toteuttamissa monissa toimenpiteissä asiakkaiden, lehdistön ja matkanjärjestäjien suuntaan.

Pirkanmaalla esitteet olivat matkailijoiden saatavilla Visit Tampereen info-pisteessä ja eräissä matkailuyrityksissä ja kalastusvälineliikkeissä. Linnatuulen infopiste Helsinki-Tampere moottoritien varrella oli yhtenä jakelupisteenä.

Näkyvyyden lisäämiseksi eurooppalaisissa lähtömaissa toteutettiin seuraavat median tutustumismatkat Pirkanmaan kohteisiin:

- Saksalainen Fisch & Fang –kalastuslehti Kyrösjärvellä, Ukonselällä ja Ruovedellä 9.8.–12.8.2009
- Saksalainen Hahn Airport Magazine Ruovedellä 12.–13.8.2009
- Saksan valtakunnallisen ARD-kanavan TV-ryhmä Näsijärvellä Saksan naisten jalkapallomaajoukkueen kanssa 25.8.2009
- Monikansallinen lehdistöryhmä (Saksa, UK, Irlanti) tutustumassa ravustukseen Tampereella ja kalastus- ja majoituspalveluihin Sastamalassa 4.9.2009 (yhteistyössä Visit Tampere Region -hankkeen ja Visit Finlandin kanssa)
- Ranskalainen TV-ryhmä 7.–9.6.2010; Ikaalinen (Kyrösjärvi), Tampere, Ruovesi (Ruovesi), Vilppula (Vilppureitti)
- Monikansallinen lehdistöryhmä (UK, Skotlanti, Espanja) tutustui ravustukseen Tampereella (Pyhäjärvi) ja kalastus- ja majoituspalveluihin Sastamalassa (Rautavesi) 3.9.2010. Toteutettiin yhteistyössä Visit Tampere Region-hankkeen ja Visit Finlandin kanssa.
- Ranskalainen filmiryhmä 9.–13.3.2011; talvikalastusta ja aktiviteetteja; Ruovesi, Tampere, Sastamala ja Ylöjärvi.
- Espanjan johtava kalastuslehti Feder Pesca ja ranskalainen kalastusmatkailuun erikoistunut Voyages de Pêche -lehti 30.5.–3.6.2011; Vilppula / Ruovesi (Ruovesi), Ikaalinen (Kyrösjärvi), Sastamala (Rautavesi). Toteutettiin yhteistyössä Visit Finlandin kanssa.

- Monikansallinen lehdistökiertue 15.8.–19.8.2011; (aiemmin mainitun puolalaislehden lisäksi) Italiasta PianetaPesca, Pescare/Spinning Mania ja Sveitsistä Petri Heil; Vilppula (Ukoselkä, Ruovesi) Ruovesi (Ruovesi), Virrat (Kotalan Kosket), Sastamala (Rautavesi). Toteutettiin yhteistyössä Visit Finlandin kanssa.
- Ranskalainen La Pêche et les Poissons -lehti Tampereella tekemässä juttua Street Fishing -teemalla Tammerkoskesta ja lähijärvistä 13.–17.10.2011. Toteutettiin yhteistyössä Visit Tampereen kanssa.

Em. lehdistövierailujen tuloksena saatiin sekä useita näyttäviä kalastus- ja ravustusaiheisia artikkeleita alan erikoislehtiin ja sanomalehtiin että TV-näkyvyyttä. Esimerkiksi Fisch & Fang julkaisi 4-sivuisen artikkelin ja lehden mukana jaettavalla DVD:llä oli hieno video Pirkanmaan kalastustarjonnasta. Feder Pesca -lehden 8-sivuinen hienosti kuvitettu artikkeli esitteli vastaavasti Pirkanmaan helposti saavutettavana kalastus- ja matkakohteena. Lisää artikkeleita ja TV-ohjelmia ilmestynee lähitulevaisuudessa.

Naisten 10. EM-lopputurnaus oli ensimmäinen jalkapallon aikuisten arvokisa Suomessa Tampereen ollessa yksi ottelupaikkakunnista. Kisat herättivät paljon huomiota ulkomaisessa mediassa ja muun muassa Saksan kansallinen ARD-kanava oli paikalla isolla kalustolla. Kisojen voittajajoukkueen Saksan kaksi pelaajaa pääsivät kertomaan tunnelmiaan TV-ryhmälle Näsijärven aalloilla hankkeen avustuksella. Lähetys tuli ulos seuraavan ottelulähetyksen yhteydessä esitellen suomalaista järviluontoa laajalle yleisölle.

Saksalaisen Hahn Airport Magazinen kevätnumeroon 2009 ja talvinumeroon 2009/2010 osallistuttiin ilmoituksilla. Hahn Airport Magazine julkaisi toimittajavierailujen tuloksena kalastusmatkailuaiheisen artikkelin.

Eurooppalaisten matkanjärjestäjien kanssa käytiin neuvotteluja messuilla ja Look At Finland -workshopissa (Vantaa 2009) ja niille toimitettiin sähköpostilla infoa alueen tarjonnasta.

Kalastusmatkailun maakunnallista internet-sivustoa laajennettiin ja uusittiin italian-, englannin-, espanjan-, saksan- ja ranskankielillä lisäämällä yksilöityä tietoutta kalastuskohteista ja -palveluista osoitteessa www.zanderland.fi. Lisäksi tehtiin hollanninkielinen muita kieliversioita suppeampi sivusto.

Pirkanmaata koskevat kalastusosiot toteutettiin useilla portaalikielillä MEKin matkailun maaportaaliin www.visitfinland.com/fishing ja Pirkanmaan uuteen matkailuportaaliin www.visittampere.fi. Yrittäjiä avustettiin heidän näkymisessään portaalien eri kieliversioissa.

Itsekin kalastusoppaana toiminut toimittaja Julien Lajournade ranskalaisesta Voyages de Pêche -lehdestä sai komean toutaimen Rautavedeltä kesäkuun alussa 2011. Kalastuslehtien toimittajilta saatiin arvokasta markkinakohtaista tietoa kalastuspalvelujen kehittämiseksi.

6.2.4. Muu maailma, yhteiset toimenpiteet kaikille markkina-alueille

Kiinalaiselle TV-ryhmälle esiteltiin kalastusta Tammerkoskella 30.5.2009.

Tampere-Pirkanmaa -esitteeseen osallistuttiin kalastusmatkailuaiheisilla ilmoituksilla vuosina 2009–2011. Tampere-Pirkanmaan kieliversiot olivat jakelussa useilla eri markkinoilla isolla painosmäärällä.

Eri maista sähköpostilla tulleisiin asiakas- ja matkanjärjestäjäkyselyihin vastattiin ja välitettiin harkinnan mukaan kyselyjä eteenpäin yrittäjille ja Visit Tampereelle. Kv. medialle ja matkanjärjestäjille sekä muille sidosryhmille toimitettiin infomateriaalia ja tiedotettiin Pirkanmaan tarjonnasta.

Päätoimittaja Juan Francisco Calle Muñoz-Delgado (vasemmalla) kirjoitti näyttävän jutun espanjalaiseen Feder Pesca -lehteen touko-kesäkuun vaihteen tutustumismatkaltaan. Eräs jutun pääosan esittäjistä oli hänen itsensä Vilppulan Paloselän alueelta jigittämä 112-senttinen hauki, joka ilmoitettiin kansainvälisen urheilukalastusjärjestön IGFAn ennätyskalarekisteriin (uuteen sarjaan suurin pituusmitattu ja vapautettu hauki).

Italialaiset kalastuslehtien toimittajat pääsivät maistamaan Taisto Lumpeen savustamaa kalaa Vilppulan Kolhossa. Herkulliset kala- ja rapuruoat tuotiin toistuvasti esille kansainvälisen median vierailujen yhteydessä.

Kala- ja rapuruokateema nostettiin näyttävästi esille esitteissä ja internet-sivuilla ja teemaan liittyen markkinoitiin myös Tampereen Kalamarkkinoita alansa johtavana suomalaisena tapahtumana. Monia ulkomaalaisia kiinnostavaa perinteikästä suomalaista kalastus- ja kalaruokakulttuuria tuotiin esille myös mediavierailujen yhteydessä.

Zanderland Stories video-elokuva kuvattiin vuonna 2010. Filmin pääaiheina ovat yleisempien saalislajien kalastus eri sesonkeina Pirkanmaan päävesistöillä, laadukkaat kalastuspalvelut ja majoitustarjonta kauniin järviluonnon äärellä sekä kalaruoat ja niistä nauttiminen luontoympäristössä. Video julkaistiin huhtikuussa 2011 internet-sivuilla www.zanderland.fi/video ja DVD-versiona (painos 400 kpl) matkanjärjestäjiä, mediaa, messuesiintymisiä ja sidosryhmiä varten. Helmikuun 2012 loppuun mennessä YouTuben kautta pyörivän videon 12 jaksoa olivat keränneet yhteensä yli 47 000 latausta.

Maakunnallisten kalastusmatkailusivujen www.zanderland.fi kehittäminen helpottaa kaikilla tärkeimmillä markkinoilla asiakkaiden tiedonhakua Pirkanmaan kalastuspalveluista ja lisää alueen houkuttelevuutta kansainvälisenä kalastusmatkailukohteena. Sivuston kieliversioiden kävijämäärä yli kaksinkertaistui hankkeen aikana ja oli yli 150 000 vuonna 2011.

Jari Salonen taltioi Zanderland Stories -videolle pirkanmaalaisia kalavesiä ja järvimaisemaa kesällä, syksyllä ja alkutalvella 2010. Kalaherkut ja niiden valmistus olivat yksi filmin pääteemoista.

6.3. Markkinointi kotimaassa

Kotimaisia asiakkaita varten julkaistiin Kalapassi 2008–2009 (painos 10 000 kpl) ja Kalapassi 2010–2011 (painos 8 000 kpl) -esitteet. Esitteet olivat jakelussa matkailun infopisteissä (mm. Linnatuuli ja Visit Tampere), kalastusvälineliikkeissä, matkailuyrityksissä ja tapahtumissa (mm. Tampereen Kalamarkkinat) ja ne toimivat markkinointivälineenä kotimaisille matkailijoille ja yritysasiakkaille. Samalla esitteet palvelivat matkailuyrittäjiä ja matkailuneuvontoja tiedonlähteenä ja kätevänä asiakaspalvelun apuvälineenä. Esitteiden ja muun hankkeen aikana tuotetun materiaalin pohjalta päivitettiin ja ylläpidettiin suomenkielisiä kalastusmatkailun internetsivuja osoitteessa www.kuhamaa.fi.

Kalastusmatkailusta ja hankkeen toiminnasta tiedotettiin kotimaiselle medialle ja sidosryhmille. Mediaa avustettiin, kirjoitettiin joitakin omia artikkeleita ja tuotettiin sisältöä kalastus- ja matkailujulkaisuihin. Esimerkiksi video nousi hyvin esille tiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa. Tampereen Kalamarkkinoilla järjestettiin ”Lähikalapaikka-info” keväällä 2009 ja ”Kalaa matkailijoille” -info keväällä 2010.

6.4. Talvikalastusmatkailun kehittäminen ja vesistö- ja luontomatkailun tukeminen

Talven käyttöasteen nostamiseksi ja tarjonnan ja kysynnän lisäämiseksi yrittäjille annettiin henkilökohtaista neuvontaa ja talvikalastusteema tuotiin vahvasti esille hankkeen eri toimenpiteissä. Esitteisiin ja internetiin tehtiin talviaiheiset sivut, joissa esitellään sesongin kalastusmuotoja ja muita talvikalastukseen liittyviä erityispiirteitä. Talvikalastusteema näkyi ulkomaisissa messuesiintymisissä, mediaryhmien vierailujen ohjelmissa ja Zanderland Stories -videossa.

Kalastusmahdollisuuksien ohella myös muut keskeiset talvisen luonnon vetovoimatekijät, jää- ja lumielementit järvellä, puhtaan valkoinen talvimaisema ja talvisessa luonnossa tarpominen, pakkanen ja arktisuus sekä muita järviluontoon liittyviä talviaktiviteetteja, kuten potkukelkkailu-, hiihto- ja luistelumahdollisuuksia nostettiin esille esitteissä ja internet-sivuilla.

Ranskalainen TV-ryhmä kuvasi muun muassa Ylöjärvellä järjestettyjä pilkkikilpailuja kevätalvella 2011.

Avovesikalastuksen ohella myös muut kesäiset ja syksyiset aktiviteetit, kuten melonta, veneily, vaellus, kansallispuistot, sienestys ja marjastus sekä kaunis pirkanmaalainen luonto kokonaisuudessaan tuotiin esille eri toimenpiteissä. Videomateriaalissa näytettiin houkuttelevasti järvimaisemaa ja esitteissä ja internet-sivuilla esiteltiin muuta maakunnan järvimatkailutarjontaa.

Koulutustilaisuuksien yhteydessä luotiin verkostoja kalastusmatkailuyrittäjien ja vesistömatkailuyritysten välille. Kansainvälisille matkanjärjestäjille ja lehdistölle esiteltiin eri yhteyksissä vesistöillä ja niiden ympärillä olevaa ulkomaisia kuluttajia houkuttelevaa luontoon liittyvää tarjontaa. www.zanderland.fi -sivujen kesä- ja talviaktiviteettien esittelysivuilta (esim. www.zanderland.fi/activities) tehtiin linkitykset Pirkanmaa-portaalin aktiviteettisivuille.

Myös muita talvi- ja kesäaktiviteetteja ja niiden hyviä harrastusmahdollisuuksia Pirkanmaan vesistöillä ja niiden tuntumassa tuotiin esille kansainvälisen median vierailujen ja muiden toimenpiteiden yhteydessä.

6.5. Yritysmyynnin lisääminen ja incentive-tuotteiden kehittäminen

Hankkeessa tehdyt toimenpiteet matkailuyritysten kalastuspalvelujen laadun parantamiseksi ja niiden esille tuominen eri foorumeilla – erityisesti sähköisissä kanavissa – lisää edellytyksiä kasvattaa myyntiä yritysasiakkaiden suuntaan. Yritysasiakkaat ovat etenkin kalastusopasyrityksille merkittäviä asiakkaita. Kokousmatkailijoita ja yritysryhmiä varten pirkanmaalaisilla kalastusohjelmapalveluyrityksillä on tarjolla melko hyvin erilaisia vaihtoehtoja ja palveluiden tuottajat on helposti löydettävissä mm. internetin kautta.

Jokainen yrittäjä huolehtii itse varsinaisesta asiakashankinnasta ja myyntityöstä ja hankkeen toimenpiteillä oli tavoitteena lähinnä luoda edellytyksiä tuottamalla tarvittavaa informaatiota, joka on kaikkien potentiaalisten asiakkaiden helposti löydettävissä. Yrittäjät ovat esimerkiksi pystyneet hyödyntämään hankkeen tuottamaa Zanderland Stories -videota palveluidensa ja toiminta-alueensa esittelyssä. Hanke aktivoi yrittäjiä heidän omien internet-sivujensa kehittämisessä ja avusti tietojen syöttämisessä Pirkanmaan matkailuportaaliin www.visittampere.fi ja MEKin www.visitfinland.com -portaaliin. Yrittäjille tarjottiin näkyvyyttä kalastusmatkailuesitteiden kieliversoissa ja www.kuhamaa.fi ja www.zanderland.fi -sivuilla.

Ulkomaiset yritykset tarjoavat henkilökunnalleen ja asiakkailleen erityisiä palkinto- ja virkistäytymismatkoja, joissa Suomi on yksi kohdemaa. Toimintaa kutsutaan incentive- eli kannustematkailuksi, jonka ominaispiirteitä ovat mm. laadukkaiden, elämyksellisten tuotteiden nivominen toimivaksi kokonaisuudeksi asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Incentive-matkailu /

kannustematkailu on kehittynyt tärkeäksi osaksi incoming-matkailua ja se sisältää yhä enemmän myös kokous- ja tapahtumamatkailua (MICE).

Yritysryhmien ohjelmaan ohjatut kalastusretket, rapujuhlat ja muut maaseudun korkeatasoiset luontoaktiviteetit ja palvelut sopivat erittäin hyvin. Incentive-tuotteiden osalta tarvitaan erityisesti houkuttelevien ja omaperäisten tuotteiden räätälöintiä ja paketointia asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, eri toimijoiden sitoutumista kaikin puolin laadukkaaseen toimintaan ja aktiivista myyntityötä.

Hankkeen toimenpiteet yritysten palvelujen kehittämiseksi ja yritysten verkostoiden lisäämiseksi lisäsivät edellytyksiä incentive-tuotteiden kehittämiseksi. Pirkanmaan laadukkaista kalastus- ja rapujuhlapalveluista välitettiin tietoa mm. venäläisille matkanjärjestäjille workshopeissa ja tutustumiskiertueilla. Hankesuunnitelman mukaisesti Finnairin Blue Wings -lehdelle tarjottiin mahdollisuutta kalastusartikkelin tekoon – ehdotus ei ainakaan toistaiseksi ole johtanut konkreettisiin toimenpiteisiin.

Vielä tämän hankkeen aikana kalastus- ja luontoaktiviteettien tarjontaa ei Pirkanmaalla pystytty hyödyntämään riittävästi incentive-ryhmien ja kongressiasiakkaiden osalta, vaikka kyseisen kaltaisia asiakkaita yrityksillämme onkin silloin tällöin. Houkuttelevia ja laadukkaita tuotemoduleita yhdistämällä asiakkaiden tarpeiden mukaisten varsinaisten incentive-pakettien kasaaminen on hyvinkin mahdollista tulevaisuudessa.

Avainasemassa incentive-matkailun kehittämisen kannalta olisi maakunnallinen myyntiyhtiö, joka pystyisi kokoamaan laadukkaat paketit yrittäjien tuotevalikoimasta, harjoittaisi aktiivista incoming-toimintaa ja markkinoisi Pirkanmaan tarjontaa incentive-matkoihin erikoistuneille matkatoimistoille, tapahtumajärjestäjille ja yritysten päättäjille. Kalastustuote voisi olla yksi osa

laadukasta pakettia. Myös rapujuhlat on varteenotettava moduli incentive-pakettiin erityisesti Pirkanmaalla, joka on Suomen keskeistä täplärapualuetta.

Kauppalehteä vastaavan Pietarissa ilmestyvän Delovoj Peterburg -lehden toimittajan Aleksei Kolomentsevin vierailu ja artikkeli syyskesällä 2010 tukivat hankkeen tavoitteita ulkomaisten yritysryhmien houkuttelemiseksi kalastusasiakkaiksi Pirkanmaalle.

6.6. Täplärapukantojen ja kalaston monipuolinen hyödyntäminen

Ravut ja rapuruokien valmistus ja tarjoilu (kts. luku 6.1.1) olivat yhtenä teemana hankkeen antamassa koulutuksessa. Raputeema nostettiin esille myös uusituilla internet-sivuilla ja niiden eri kieliversioissa kuten myös videolla, esitteissä ja messujulisteissa. Hankkeen toimesta kehitettyjen reseptien ”Rapuleipä Pälkäneveden tapaan” ja ”Paistettuja Näsijärven täpläravunpyrstöjä” avulla pyrittiin monipuolistamaan rapujen tarjontaa ja käyttöä matkailukohteissa perinteisen rapujuhlan ohella.

Ravustusmahdollisuuksia ja rapujuhlatarjontaa esiteltiin ulkomaiselle medialle. Aihe herätti runsaasti mielenkiintoa, mikä myös näkyi julkaistuissa lehtien artikkeleissa. Esimerkiksi englantilainen EDP Saturday Magazine ja intialainen Hindustan Times kertoivat ravustuksesta ja rapujuhlan rituaaleista loppuvuoden 2009 numeroissaan.

Toimittaja Pascal Torre taltioi rapumertojen koentaa Vilppulassa kesäkuussa 2010. Koivulahden Rapukartanon altailla päästiin ravustamaan, vaikka oli rapujen rauhoitusaika!

Särkikalat ovat lähes täysin hyödyntämätön, mutta suurta potentiaalia omaava mahdollisuus kalastusmatkailua ajatellen. Hankkeen järjestämä ongintakoulutus perehdytti yrittäjiä nykyaikaiseen eurooppalaiseen ongintaan. Eräillä yrittäjillä onkin jo tarjonnassaan särkikalojen kalastukseen liittyviä tuotteita.

Italian kalastusmessuilla mukana olleet yrittäjät pääsivät konkreettisesti havainnoimaan, kuinka iso volyymi kv. ongintaharrastuksessa piilee ja millaista välineistöä eurooppalaiset kalastajat käyttävät. Hyvät särkikalojen kalastusmahdollisuudet nostettiin esille uusituilla internet-sivuilla. Toutaimen kalastusta esiteltiin kv. lehdistölle ja teema näkyi hyvin julkaistuissa artikkeleissa.

Alustavia mahdollisuuksia ns. ison kalan järven erityiskohteen/-kohteiden perustamiselle Pirkanmaalle selvitettiin. Tällaiset kohteet, joissa kalastusjärjestelyillä huolehditaan saaliskalojen riittävästä koosta, voisivat olla esimerkiksi kalastusopasyritysten käytössä. Keskeisimmille Pirkanmaan kalastusalueille lähetettiin kysely sopivista kohteista ja asiasta käytiin alustavia tunnusteluja joidenkin kalastusoikeuden haltijoiden kanssa. Ehdotuksia tuli vähän. Yksi mahdollinen esille tuotu kohde oli Kangasalan Kirkkojärvi. Myös Ruovedeltä esille nousi keskusteluissa yksi kohde, mutta varsinaisen erityiskohteen perustamiseen suhtauduttiin toistaiseksi varauksella. Ison kalan pilottikohteen toteuttaminen vaatii uudenlaista ajattelua ja todennäköisesti tulevaisuudessa vielä runsaasti tunnustelu- ja valmistelutyötä.

Pirkanmaan lähes rajattomia särkikalojen kalastusmahdollisuuksia esiteltiin muun muassa Vaparetkien toteuttaman ohjelman yhteydessä Rautavedellä. Visit Tampere Region -hankkeen ja Visit Finlandin kanssa organisoidun monikansallisen lehdistöryhmän vierailun osanottajat iloitsivat onkisaaliista syyskuussa 2010.

6.7. Yhteistyö

”Kansainvälisesti kalavesillä” -projektin toimenpiteet toteutettiin tiiviissä yhteistyössä maakunnan kalastusmatkailuyrittäjien ja kalastus- ja matkailualan toimijoiden kanssa. Muiden maakuntien toimijat ja kalastus- ja luontomatkailuhankkeet sekä valtakunnalliset tahot olivat hankkeen kumppaneita. Toimenpiteissä hyödynnettiin aiemmin luotuja ja hankkeen aikana syntyneitä kansainvälisiä yhteyksiä.

Projektin keskeisimmät yhteistyötahot olivat maakunnan matkailuyrittäjien lisäksi Visit Tampere ja sen matkailuhankkeet, Matkailun edistämiskeskus (MEK) ja sen ulkomaan toimistot/edustajat, MEKin valtakunnallinen Outdoors Finland -hanke, Kalastusmatkailun osaamiskeskus ja Pirkanmaan kalastusalueet. Runsaasti kanssakäymistä oli kansainvälisten matkanjärjestäjien − erityisesti venäläisten − ja ulkomaisen median kanssa. Matkailun teemaryhmä, kuntien matkailuvastaavat, viranomaiset, järjestöt ja erilaiset organisaatiot kuuluivat hankkeen verkostoon.

Hanke pyrki tukemaan muuta Pirkanmaan matkailun kansainvälistymistä ja lisäämään erityisesti kalastusmatkailun ja järvi- ja luontomatkailuteemojen esilläoloa ulkomaille suuntautuvassa matkailun maakunnallisessa markkinoinnissa.

Hanke toimi Pirkanmaan osalta valtakunnallisen kalastusmatkailun toimenpideohjelman yhteystahona, tiedottajana ja toteuttajana ja välitti ohjelmasta tietoa sidosryhmille myös valtakunnallisesti.

Projektipäällikkö vastasi kalastusmatkailun toimenpideohjelmassa esitetyn valtakunnallisen kalastusmatkailuportaalin rakentamisesta MEKin www.visitfinland.com -portaalin sisään. www.visitfinland.com/fishing -portaali toteutettiin erillisenä hankkeenaan vuosina 2008−2011.

Lisäksi projektipäällikkö osallistui mm.

- MEKin valtakunnallisen vesistömatkailuseminaarin valmistelutyöryhmään ja toimi kalastustyöryhmän vetäjänä Kuopion seminaarissa 27.–28.3.2008.
- Kalastusmatkailun osaamiskeskuksen (KAAOS) toimintaryhmän toimintaan ja Kalastusmatkailun valtakunnallisten seminaarien suunnitteluun ja organisointiin vuosina 2008–2011.
- MEKin Outdoors Finland-aktiviteettihankkeen työryhmän kokouksiin kalastusmatkailun edustajana vuosina 2009–2012 ja hankkeen koordinaattorikokouksiin.

Projektipäällikkö piti esitelmiä Pirkanmaan ja Suomen kalastusmatkailusta ja valtakunnallisesta kalastusmatkailun toimenpideohjelmasta useissa seminaareissa ja neuvottelupäivillä eri puolella Suomea (mm. Vaasa, Kuusamo, Hämeenlinna, Tampere, Nurmes, Tuusniemi, Imatra). Lisäksi annettiin lausuntoja ja neuvontaa, ideoitiin kehittämis- ja tutkimushankkeita ja osallistuttiin kalastus- ja matkailualan seminaareihin, koulutustilaisuuksiin ja työpajoihin.

Pietarilainen lehdistöryhmä lähdössä kalaan Ikaalisten Kyrösjärvelle elokuussa 2010 kalastusopas Kalle Paavolan ja Helsinki-keskuksen Victoria Trifonovan johdolla. Pietarissa toimiva Helsinki-keskus oli eräs hankkeen yhteistyökumppaneista mediayhteistyössä Venäjän suuntaan tehden vierailusta jutun myös omille internet-sivuilleen.

7. TAVOITTEIDEN JA TULOSTEN TOTEUTUMINEN

Hanke saavutti melko hyvin sille asetetut tavoitteet. Palvelujen laatua ja yritysten osaamista pystyttiin parantamaan hankkeen monilla toimenpiteillä. Kalastusmatkailutarjonnan kehittäminen ympärivuotiseksi eteni projektin aikana ja myös maakunnan runsas kalasto ja rapukannat kyettiin hyödyntämään entistä paremmin tuotteissa ja markkinoinnillisesti. Kala- ja rapuruokien nostaminen esille ja yrittäjien rohkaiseminen niiden kehittämisessä ja tarjoamisessa asiakkaille lisää maakunnan vetovoimaa.

Tietoisuus Pirkanmaasta hyvänä kalastusmatkailukohteena lisääntyi tärkeimmillä markkinoilla, asiakkaiden tiedonsaanti helpottui ja uusia verkostoja saatiin rakennettua. Hankkeen toimenpiteet tukivat osaltaan muun vesistö- ja luontomatkailun kehittämistä ja Pirkanmaan matkailutarjonnan monipuolistamista ja houkuttelevuutta.

Hankkeen aikana Pirkanmaalla aloitti toimintansa ainakin kolme uutta kalastusohjelmapalveluyritystä. Systemaattista kalastusmatkailun asiakasmäärien seurantaa ei ole erikseen järjestetty Pirkanmaalla tai Suomessa, joten konkreettisia lukuja volyymin kehityksestä ei pystytä esittämään tältä osin.

Monien muiden yksittäisten vetovoimatekijöiden joukossa kalastus on joka tapauksessa vetovoimainen aktiviteetti erityisesti ulkomaalaisille, mistä kertoo se, että teema nousee selkeästi esille monissa matkailututkimuksissa. Esimerkiksi Tampereen Yliopiston Synergosin vuonna 2011 tekemän halpalentotutkimuksen mukaan 2 % Tampere-Pirkkalassa haastatelluista ulkomaalaisista Ryanair-matkustajista ilmoitti kalastuksen pääasialliseksi kohteeksi/aktiviteetiksi Suomen matkallaan ja 5 % oli valmis suosittelemaan kalastusta yhtenä parhaista kokemuksista Suomessa. Lisäksi suomalaisen luonnon vetovoiman ilmoitti pääasialliseksi matkasyykseen 45 % matkustajista (Mikko Manka / Synergos, esitelmä Tampereella 25.4.2012 http://www.uta.fi/jkk/synergos/palveluliiketoiminta/hankkeet/fire/LCC%20Travellers_2011_Synergos.pdf).

Yrittäjiltä saatujen viestien perusteella kalastusmatkailuasiakkaita on ollut suhteellisen hyvin monissa kohteissa hankkeen viimeisen kokonaisen toimintavuoden aikana. Hankkeen alkujakso ajoittui maailman laajuisten suhdannevaihtelujen kannalta vaikeaan aikaan. Taloustaantuman takia matkailijamäärät romahtivat yleiseurooppalaisesti vuonna 2009. Tästäkin huolimatta runsaasti kalastavia matkailijoita saapui Pirkanmaalle ja tahti näyttäisi olevan kiihtymään päin.

Hankkeen lopulliset tulokset tulevat kokonaisuudessaan esiin vasta vuosien kuluttua hankkeen päättymisestä, kun toteutettujen toimenpiteiden vaikutus pääsee kunnolla realisoitumaan.

8. KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

Pirkanmaan kalastusmatkailua tulee kehittää edelleen alueen vahvuuksia hyödyntäen. Alan yritykset ovat tässä avainasemassa tuotteidensa ja palvelujensa kehittäjinä. Kalastusmatkailussa tarvitaan entistä ammattimaisempaa asioihin paneutumista ja tarjonnan kehittämistä vastaamaan laatu- ja hintatietoisten asiakkaiden tarpeisiin.

Pirkanmaan heikkoutena on melko vähäinen määrä kohteita, joissa omatoimisen kalastajan palvelut on laitettu hyvään kuntoon. Laadukkaasta mökkimajoituksesta on puutetta, mikä ilmeni ajoittain muun muassa venäläisten matkanjärjestäjien palautteesta. Kalastusinformaatio kohteissa, turvalliset ja käytännölliset perämoottoriveneet varusteineen ja yrittäjien kalastuksellisen tietämyksen laajentaminen ovat edelleen eräitä keskeisiä kehityskohteita.

Myös yleistä toimintaa ja toimintakulttuuria verkostoissa on syytä edelleen kehittää ja virtaviivaistaa. Tämä koskee sekä alan yrittäjiä että muita toimijoita.

Kalastusmatkailutarjonta ja muu luontoon liittyvä tekeminen tulisi nostaa jatkossa vielä nykyistäkin selkeämmin esille ulkomaille tehtävässä matkailun yleismarkkinoinnissa. Myös uusia kanavia ja konsteja tulisi löytää kalastusmatkailun esilletuomiseksi. Maakunnallisen myyntiyhtiön perustaminen lisäisi edellytyksiä incentive- ja muun yritysmyynnin kehittämiseen kv. markkinoilla.

Monille markkinoille on saatu hiukan päätä auki, mutta kalastavien asiakkaiden tavoittamiseksi esillä olon tulisi olla jatkuvaa, systemaattista ja laaja-alaista. Sähköisten kanavien kalastusmatkailullisen sisällön kehittäminen ja näkyminen eri medioissa on jatkossa ensiarvoisen tärkeää. Maakunnalliset ja valtakunnalliset portaalit ovat melko hyvässä kunnossa, mutta erityisesti yrittäjien omien internet-sivujen ja niiden kieliversioiden kehittäminen vastaamaan kansainvälisten kalastusmatkailijoiden tiedon tarpeeseen on merkittävä tulevaisuuden kehityskohde. Kalastustuotteet ja kalastukseen liittyvä informaatio tulisi olla helpommin saatavilla ja löydettävissä yleisen matkailuinformaation joukosta matkailijoiden fyysisiltä ja virtuaalisilta kulkureiteiltä.

Hyvä palvelu ja sopiva saalisvarmuus tekevät kalastusmatkasta onnistuneen.
Venäläisen Nahlyst-lehden toimittaja kalasti Rautavedeltä isokokoisen Pirkanmaan maakuntakalan toutaimen opastetulla kalaretkellä toukokuussa 2011.

Tampereella 9.5.2012

Ismo Kolari
Projektipäällikkö
Pirkanmaan kalatalouskeskus

Lassi Uotila
Johtaja
ProAgria Pirkanmaa ry